

15. İstatistik Konseyi Toplantı Raporu

Türkiye İstatistik Kurumu, ANKARA

29.03.2018

İstatistik Konseyi 15. toplantısı 29 Mart 2018 tarihinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Toplantı Salonu'nda gerçekleştirilmiştir.

Konsey Başkanı TÜİK Başkan V. Mehmet AKTAŞ

Konsey Başkanı Sayın AKTAŞ, açılış konuşmasına, 2005 yılında Türkiye İstatistik Kanunu ile başlayan İstatistik Konseyi toplantılarına, bu yıl 15'incisi ile devam edildiğini belirterek başlamıştır. 15. İstatistik Konseyi'ne ev sahipliği yapması açısından Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)'ne teşekkür etmiştir.

Türkiye İstatistik Kanunu'na göre İstatistik Konseyi'nin yılda en az bir kez toplanmak zorunda olduğunu belirten Sayın AKTAŞ, Konsey'in temel rolünün de Resmi İstatistiklerle ilgili tavsiyelerde bulunmak olduğunu ifade etmiştir. Resmi İstatistik sürecinin tek bir kurum aracılığıyla yürütülemeyeceğini, bu açıdan diğer kurum ve sivil toplum kuruluşlarının katkılarının önemli olduğunu belirtmiştir. Resmi İstatistik Programı (RİP)'nin üçüncü döneminde veri entegrasyonunun kilit konumda olduğunu vurgulamıştır. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) arasında veri paylaşımındaki işbirliği netice verirse kurumlar arası işbirliğinin gelişeceğini belirtmiştir.

Daha sonra Türkiye İstatistik Kanunu'nun veri gizliliğine verdiği önemden bahseden Sayın AKTAŞ Konsey üyelerine istatistik sistemine vermiş oldukları katkılardan dolayı teşekkür ederek sözü TOBB Genel Sekreter Yardımcısı Cengiz ÖZCAN'a devretmiştir.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Sekreter Yardımcısı, Cengiz ÖZCAN

Sayın ÖZCAN, 15. İstatistik Konseyi toplantısına ev sahipliği yapmaktan onur ve mutluluk duyduklarını belirterek konseyin iyi geçmesi temennisinde bulunmuştur. Güncel istatistiklerin, reel sektörün, karar alıcıların yol haritası belirlemelerinde, karar alma süreçlerinde yol gösterici olduğunu ifade ederek TOBB'un bu konuda kendisini TÜİK'in paydaşı olarak kabul ettiğini belirtmiştir. TOBB'un 2010 yılından bu yana yüzde yüz doğru olmak kaydıyla iki adet istatistik ürettiğini (kurulan ve kapanan şirketler ile sanayi kuruluşlarının kapasite raporları) söylemiştir. İşbirliğinden duydukları memnuniyeti ifade edip teşekkür ederek konuşmasını noktalamıştır.

TÜİK Kayıt Sistemleri Daire Başkanı, Hayrettin Erdem ŞAHİNLER

Kayıt Sistemleri Daire Başkanı Hayrettin Erdem ŞAHİNLER, sunumunu dört ana başlıkta yapmıştır. Birinci ve ikinci program dönemindeki gelişmelere değinen Sayın ŞAHİNLER üçüncü program dönemindeki hedeflerden de bahsetmiştir. Resmi İstatistik Programının, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'na dayanarak hazırlandığını belirtmiştir. RİP'in, hangi istatistiğin, hangi kurum tarafından, hangi başlıkta, hangi sınıflamayı kullanarak, hangi coğrafi kapsamda, hangi sıklıkta ve ne şekilde

yayınlanacağını belirleyen, kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla beşer yıllık dönemler için hazırlanan ve Bakanlar Kurulu kararı ile uygulamaya konulan bir program olduğunu ifade etmiştir.

Buradaki amaçların, kurum ve kuruluşlar arasında etkin bir işbirliği yaratmak, üretilmesine ihtiyaç duyulan verileri belirlemek, veri üretimine ilişkin standartları belirlemek, şeffaf, tarafsız, güncel veri üretimini sağlamak, mükerrerlikleri ve farklı veri üretimini önlemek olduğunu belirtmiştir. Birinci program döneminde (2007-2011); konuların RİP kapsamında sınıflandırıldığını, mükerrer istatistik üretiminin engellendiğini, koordinasyonun güçlendirildiğini, kurumlar arası görev dağılımının yapıldığını, resmi istatistiklerin kapsamının belirlendiğini söylemiştir. İkinci program döneminde (2012-2016); idari kayıtların envanterinin oluşturulduğunu, Resmi İstatistik Portalı'nın açıldığını, elektronik veri toplama sistemlerinin geliştirildiğini, metaveri bilgilerinin oluşturulduğunu, uluslararası veri gönderim sisteminin kurulduğunu, AB emsal tarama sürecinden geçildiğini, kalite belgesi verilmeye başlandığını ifade etmiştir.

Üçüncü dönem RİP'in temel hedeflerinin; idari kayıtlardan istatistik üretiminin artırılması, idari kayıtların TÜİK' e açılması ve veri entegrasyonu olduğunu ifade edip, üçüncü program dönemi için gerekli adımların; ortak tanımlayıcı anahtar eksikliğinin giderilmesi, sistemler arası entegrasyon sorunları, veritabanlarındaki değişkenlerin standart olması, ortak sınıflandırma kullanılması, veri güvenliği ve gizliliği ile ilgili olarak ortak bir politikanın geliştirilmesi olduğunu belirtmiştir.

RİP'in, 2007 yılında 248 konuyu kapsamakta iken bu sayının 2017 yılında 317'ye ulaştığını, yine aynı dönemde yayınlanan bülten sayısının da 2224'ten 2917'ye çıktığını ifade etmiştir. İstatistik birimlerinin kurulmasının önemini vurguladıktan sonra, RİP kapsamında yer alan kurumlar ve bakanlıklardaki birim mevcudiyet durumlarının takip edildiğini belirtmiştir. 10. Kalkınma Planı öncelikli dönüşüm programları kapsamındaki 24 numaralı eylemde kurumlarda istatistiksel analiz yapabilecek birimlerin kurulması gerektiğini ifade edildiğini vurgulamıştır. AB tarafından hazırlanan emsal tarama raporunda, Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri çerçevesinde, resmi istatistiklerin ve istatistiksel kapasiteyi güçlendirmek için tahsis edilen kaynakların maliyetinin ölçülmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu çerçevede 2. RİP döneminde kurum ve kuruluşların %35'inde istatistikî birim mevcutken 3. RİP döneminde bu oranın %61'e çıktığını belirtmiştir.

Sayın ŞAHİNLER, idari kayıtlardan istatistik üretiminin önemine de dikkat çekmiştir. Türkiye İstatistik Kanunu Madde 9'da ifade edilen "Kurum ve kuruluşlar, resmî istatistik üretiminde kullanılmak üzere, kendi görev alanları ile ilgili konularda topladıkları, işledikleri ve sakladıkları kayıt ve diğer veri dosyalarını ve her türlü harita ile uzaktan algılanmış veriyi, belirlenen süre içerisinde ücret talep etmeksizin Başkanlığa vermek veya kullanımına açmakla yükümlüdürler." hükmünü hatırlatmıştır.

Son bir yıldaki gelişmeleri; Ulusal Kayıt Sistemi Standardı, Yeni İş Kayıtları Sistemi, İdari Kayıtlar Kullanılarak Güncellenen İş İstatistikleri, Kamu Sektörü Sınıflaması, Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri ve Kalite Logosu başlıkları altında değerlendirmiştir.

Ulusal Kayıt Sistemi Standardı'na ilişkin proje dokümanının yürürlüğe girmesiyle; veri entegrasyonu kolaylığı sağlanacağı, bütünleşik iş görme kültürünün gelişeceği ve kamu icra etkinliğinin artacağını vurgulamıştır.

İş kayıtlarının idari girdi verileri ile istatistikî çıktı verileri arasındaki bağlantıyı sağlayan hayati bir öneme sahip olduğu, iş istatistiklerinde idari kayıtların kullanımına geçilmesi ile birlikte iş kayıtlarında günlük kayıtların oluşturulmasına başlandığı ve buna göre yıl içinde istenilen dönem için iş kayıtları çerçevesi oluşturulabildiğini ifade eden Sayın ŞAHİNLER, makroekonomik hesaplar içinde önemli bir yere sahip olan "Kamu Sektörü Sınıflaması"nın oluşturulduğunu da belirtmiştir.

Sayın ŞAHİNLER, sürdürülebilir kalkınma göstergelerinin, 25 Eylül 2015 tarihli BM kararı ile gündeme gelmiş, yoksulluktan sağlığa, sağlıktan eğitime, eğitimden çevreye 17 alanda ülkelerin birbirine yakınsamasını sağlayacak bir hedefler bütünü olduğunu ifade etmiştir.

Kalite logolarının üç yıl olan geçerlilik süresinin 2016 yılında yayımlanan "Resmi İstatistiklerde Kalite Değerlendirmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge" ile beş yıl olarak yeniden belirlendiği, bu yıl verilen 4 konu dâhil olmak üzere toplam 25 konuda kalite logosu verildiği, 8 konunun kalite logosu geçerlilik süresinin uzatıldığı ve 18 konunun kalite logosu değerlendirme sürecinin devam ettiğini ifade etmiştir.

Sayın ŞAHİNLER, stratejik faydası olan gelişmeye açık alanları; büyük veri, bina ve konut sayımı, tarımsal işletme kayıt sistemi, sanayi sicil bilgi sistemi ve e-ticaret olarak ifade etmiştir. Büyük veri kavramının, çeşitlilik, hız, doğrulama, hacim ve değer bileşenleri ile birlikte ele alınması gerektiğini vurgulamıştır.

Mekânlara ilişkin, coğrafi bilgi sistemi tabanlı, kamunun bütün ihtiyaçlarını karşılayan sürdürülebilir bir kayıt sistemi kurulması gerektiğini belirtmiştir. Bina ve Konut Kayıt Sistemi'nin kurulması ile ilçe düzeyinde birçok yönetsel bilgi elde edilebileceğini, söz konusu sistemin 2021 yılında idari kayıtlara dayanılarak yapılması planlanan Nüfus ve Konut Sayımı için de altlık oluşturabileceğini ifade etmiştir.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB) ve TÜİK işbirliği ile işleyen bir kayıt sisteminin henüz oluşturulmadığını belirterek böyle bir sistem kurulduğu takdirde sağlayacağı faydaları ifade etmiştir.

2015-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi Eylem Planı'nın 55. maddesi gereği, e-ticaret alanına yönelik istatistiklerin etkili bir şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla bir sistem oluşturulacağını vurgulamıştır. Sorumluluğu, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (GTB)'nda olan eylem planı kapsamında

çıkartılacak tebliğ ile ilgili işletmelerin bakanlığa beyanda bulunması, beyanlara ilişkin istatistikî verilerin GTB veri tabanlarından elde edilmesinin planlandığını ifade etmiştir. 2018-2020 yılları arasında “E-İhracat Stratejisi ve Eylem Planı” hazırlandığını ve yayımlandığını belirtmiştir. Bu kapsamda “Ülke ve sektör analizine imkân verecek şekilde sınır ötesi e-ticaret istatistikleri oluşturulacaktır.” ilkesi çerçevesinde bir eylem planı oluşturulduğunu, bu eylem planında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı’nın sorumlu, TÜİK’in ise ilgili kuruluş olarak belirlendiğini vurgulamıştır.

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Genel Müdürü Huzeyfe YILMAZ

Sayın YILMAZ, öncelikle Gençlik ve Spor Veri Tabanı’na ilişkin bilgi vereceğini belirterek, gençliği yönetebilmek için gençliğin ölçülmesi gerektiğini, analiz ve değerlendirme sonrası konuya ilişkin politika üretilebileceğini ifade etmiştir. Temel olarak gençlik ve spor veri tabanının büyük veri şeklinde kurgulandığını, TÜİK, EUROSTAT ve OECD gibi kurumların istatistikî verilerini de bu büyük verinin içine koyduklarını açıklamıştır. Kurum içi veri olarak tabir edilen; Spor Genel Müdürlüğü, Eğitim Kültür Araştırma, Proje Koordinasyon ve Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlükleri verilerini de bu büyük veri içine koyduklarını belirtmiştir.

Sayın YILMAZ, Kredi ve Yurtlar Kurumu’nun her yıl 650.000 öğrenciyi barındırdığını, yaklaşık 800.000 in üzerinde kredi ve burs verildiğini, aile bilgileriyle birlikte bunlara ilişkin tüm verilerin ellerinde olduğunu, bu verilerin sicil lisans bilgilerini de içerdiğini belirtmiştir. Farklı ortamlarda tutulan yaklaşık beş milyon kişiye ilişkin verinin büyük veri olarak tek ortama aktarıldığını ifade etmiştir. E-devlet kapsamında 12 kurumla entegrasyonlarının olduğunu ve bunu da büyük verinin içerisine eklediklerini belirten Sayın YILMAZ, bunların dışında veri toplama cihazları tabir edilen tablet, cep telefonları vb. cihazlardan elde edilen verileri “Gençlik Uygulaması, Kredi ve Yurtlar Uygulaması ve Spor Uygulaması” adındaki üç mobil uygulama ile toplayabilecekleri bir alan oluşturduklarını belirtmiştir.

Spor ve sporcuların yetenekleri ile ilgili bir yetenek taraması başlattıklarını ifade eden Sn. YILMAZ bu verileri de büyük veriye ekleyeceklerini söylemiştir. Bunun dışında gençlerin en fazla kullandıkları sosyal medya verilerinin de büyük veride yer alacağını, birçok kurumun gençlik üzerine yaptıkları ve kurum bünyesinde kalan araştırmaların da büyük veriye dâhil edilerek politika üretiminde kullanılabilmesine olanak sağlanacağını belirtmiştir.

Sayın YILMAZ, toplanan tüm bu verilerin bulunduğu bir ortamda, yapay zekâ yardımı ile çeşitli politikalar üretilebileceğini vurgulamıştır. Örneğin; bağımlılıkla ilgili sayı bildiren istatistikî verilerin yanı sıra gençleri bu bağımlılığa iten unsurların neler olduğunu bize gösterebilecek verinin de bu şekilde üretilebileceğini ifade etmiştir. Akademisyen ve alan uzmanlarından oluşan “Bilgi Karar Kurulu” aracılığı ile politikalar üretileceğini ve bu yolla sürekli olarak birbirini tetikleyecek bir sistem kurmaya çalıştıklarını söylemiştir.

Sayın YILMAZ, “Gençlik Merkezleri” ile ilgili istatistikî veriler içeren bir görsel sunarak konuşmasını tamamlamıştır.

Kalite Belgelerinin Takdim Töreni

Sn. Mehmet AKTAŞ, “Haftalık Para ve Banka İstatistikleri” ile “Finansal Hizmetler İstatistikleri ve Finansal Hizmetler Güven Endeksi” konularına ait kalite belgelerini Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası İstatistik Genel Müdürü Sn. Gülbin ŞAHİNBEYOĞLU’na takdim etmiştir. Sn. AKTAŞ “Korunan Alan İstatistikleri” konusuna ait kalite belgesini Orman ve Su İşleri Bakanlığı Genel Müdürü Sn. Nurettin TAŞ’a ve “CORINE Arazi Örtüsü İstatistikleri” konusuna ait kalite belgesini Orman ve Su İşleri Bakanlığı Daire Başkanı Sn. Adile Yamaç’a takdim etmiştir.

Konsey Başkanı TÜİK Başkan V. Mehmet AKTAŞ

Sayın AKTAŞ, spesifik, somut ve tekrara düşmeksizin konuların ele alınmasının konseyin daha faydalı olması açısından önemine vurgu yaparak söz almak isteyen konsey üyelerine sözü devredeceğini ifade etmiştir.

Maliye Bakanlığı, Muhasebat Genel Müdürü Ertan ERÜZ

Sayın ERÜZ, ev sahiplerine teşekkür ederek konuşmasına başlamış, devlet mali istatistiklerinin hazırlayıcı ve sunucusu olarak toplantıda bulduklarını ifade etmiştir. 2008 yılından bu yana devlet mali istatistiklerini ürettiklerini, TÜİK ve uluslararası kuruluşlarla paylaştıklarını belirtmiştir. 2015 yılında devlet mali istatistiklerini IMF standartlarını karşılayacak şekilde yeniden hazırladıklarını, 2018 başı itibarıyla de yayınlanan muhasebe yönetmelikleriyle birlikte uluslararası muhasebe standartlarına %90 oranında uyumlu bir anlayışla veri üretmeyi öngördüklerini ifade etmiştir.

Devletin bilançosunun tam olmasının ulusal hesaplar bünyesinde milli gelirin tam hesaplanması açısından önemine vurgu yaparak, kamu-özel işbirliği uygulamalarının kayıt altına alınmasının çift sayma sorunlarının ortadan kalkması ve üretimin doğru hesaplanması açısından faydalı olacağını ifade etmiştir. Aynı şekilde devletin borç istatistiklerinin doğru raporlanması ve devletin mali risk analizlerinin doğru yapılabilmesi anlamında önemli bir katkı sunacağını ifade etmiştir. Mali istatistik algısı bugün için Türkiye’de çok yaygın olmadığı için devletin bilançosunun, aktif-pasifinin, nakit akış tablolarının olduğunu vurgulayarak bu konularda örnek ülke konumuna geldiğimizi ifade etmiştir. G-20 ülkeleri arasında devlet mali istatistiklerini üç ayda bir yayınlayan nadir ülkelerden olduğumuzu belirterek, doğru istatistiğin devlet mali istatistikleri açısından muhasebeden çıkan veri olduğunu ifade etmiştir. Bütünleşik kamu maliyesi projesiyle de Maliye Bakanlığı’nın, devletin tek tanıma dayalı veri üretilmesi altyapısına destek verdiğini belirtmiştir.

Konsey Başkanı TÜİK Başkan V. Mehmet AKTAŞ

Sayın AKTAŞ Maliye Bakanlığı'nın uluslararası standartlara göre faaliyet planlaması yapan iyi örneklerden bir tanesi olduğunu ifade etmiş ve RİP'e vermiş oldukları katkılardan dolayı teşekkür etmiştir.

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Başkanlığı, TGC Onur Üyesi Rüştü BOZKURT

Sayın BOZKURT maden ve metaller üzerine bir çalışma yaptıklarını, bu metallerin (boraks, volfram vb.) ileri teknoloji ürünlerin üretiminde önemli bir rol üstlendiklerini bu sebeple maden sektöründe yer alan kişilerle beraber bir saha çalışması yürüttüklerini belirtmiştir. Sektörde yer alan kişilerden bazı şikâyetler aldığını, Maden Tetkik ve Arama (MTA) Genel Müdürlüğü rakamlarıyla sektörde yer alan kişilerin sondaj rakamlarının bir kısmının birbiriyle uyumsuz olduğu yönünde yorumlar yapıldığını ifade etmiştir.

İkinci olarak veri entegrasyonu yapılırken MTA Genel Müdürlüğü tarafından madenlerle ilgili bir rapor sunulduğunu ancak Türkiye'de resmi ve özel bankalar tarafından bu maden verileriyle alakalı bir şey yapılmadığı yönünde şikâyetler aldığını ifade etmiştir. Bu konunun bir yasa çerçevesinde ele alınarak MTA Genel Müdürlüğü verileriyle bu bilgilerin banka sistemi içerisinde değerlendirilmesinin ve projelendirilmesinin Türkiye'nin yakın geleceği açısından fevkalade önemli olduğunu belirtmiştir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, EİGM Genel Müdür Yardımcısı Murat HARDALAÇ

Sayın HARDALAÇ, MTA Genel Müdürlüğü verilerine tam hâkim olmadığını ancak söz konusu talepleri MTA'daki ilgililere ileteceğini belirtmiştir. Her verinin her kurum tarafından her zaman paylaşılamayabileceğini, gizlilik sebebiyle bazı verilerin yayınlanmayabileceğini ifade etmiştir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve MTA'nın şeffaf kurumlar olduğunu ve işbirliğine her zaman hazır olduklarını belirterek RİP çerçevesinde TÜİK ile sıkı bir işbirliği içerisinde olduklarını ve bu işbirliğinin devam edeceğini ifade etmiştir.

Konsey Başkanı TÜİK Başkan V. Mehmet AKTAŞ

Sayın AKTAŞ, servet etkisi olacak akımlarla ilgili vatandaş-devlet ilişkisinin iyileşmeye açık bir alan olduğunu ifade etmiştir. Ekonomik barışıklık seviyesinin Türkiye'de merkez-kapitalist ülkelerle kıyaslandığında daha zayıf olduğunu, ancak genel olarak tutarlılık analizlerinin yapıldığını vurgulayıp ilave olarak ürün istatistiklerinde sınıflama konusunda bazı sorunların olduğunu belirtmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, İstatistik Genel Müdürü Gülbin ŞAHİNBEYOĞLU

Sayın ŞAHİNBEYOĞLU, İstatistik Konseyi gündeminin çok önemli olduğunu ve bu bağlamda çok önemli işler yapıldığını ifade etmiştir. Büyük verinin ele alınmasının önemine değinmiştir. Büyük verinin istatistik birimlerinin içinde olacağını ve yeni iş modellerini oluşturacağını vurgulamıştır.

İstatistik farkındalığının yavaş yavaş oluştuğunu, RİP kapsamındaki kurumlarda bile istatistik birim mevcudiyetinin %61 olduğunu belirtmiştir. İletişimde önemli adımların atılması ve farkındalığın artması için daha aktif olunması gerektiğini vurgulayarak istatistik alanında bu farkındalığın yaratılabilmesi adına her yıl 20 Ekim'in Ulusal İstatistik Günü olarak kutlanabileceğini söylemiştir.

Konsey Başkanı TÜİK Başkan V. Mehmet AKTAŞ

Sayın AKTAŞ istatistik alanında farkındalığın artırılması gerektiğinin bilincinde olduklarını ifade ederek her yıl 25 Nisan tarihinin İstatistik Günü olarak kutlandığını ancak görünürlüğünün henüz istenen seviyeye ulaşmamış olabileceğini söylemiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı, Müsteşar Yardımcısı Mustafa Hilmi ÇOLAKOĞLU

Sayın ÇOLAKOĞLU, Milli Eğitim Bakanlığı olarak çok sayıda istatistik ürettiklerini büyük bir istatistik veri tabanına sahip olduklarını beyan etmiştir. Bazı önerileri olduğunu ifade ederek bunları sıralamıştır;

İlk olarak üretilmeyen istatistikler konusunda kurumlar arasında veri paylaşımında belirsizlikler tereddütler olduğunu ifade etmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı olarak hedef kitlelerine daha iyi hizmet götürmek adına 25'e yakın kuruluş ile web protokolleri yapılarak veri alışverişi yapıldığını, ancak daha iyi hizmet verilebilmesi için en az 25 kuruluşla daha web protokolü yapılması gerektiğini belirtmiştir. Veri paylaşımının etkin olmamasının kurumların resmi istatistik üretmelerinin önünde büyük bir engel olduğunu ifade etmiştir. Bu durumun ortadan kaldırılabilmesi adına bir yönetmelik ya da genelge ile düzenleme yapılabileceğini söylemiştir.

İkinci olarak büyük veri analizi ve coğrafi bilgi sistemleri alanında farklı bakanlıkların çalışmalar yapmakta olduklarını, MEB bünyesinde de büyük veri analizleri yapıldığını ve genelde yurtdışı kaynaklı yazılımlara büyük harcamalar yapılmış olduğunu ifade etmiştir. TÜBİTAK tarafından Gebze'de büyük veri analizi konusunda bütün kamu kuruluşlarına hizmet vermek üzere kurulmuş olan B3 laboratuvarından bahsederek bu laboratuvarın kullanılmasının kamu kuruluşlarının veri analizlerinde standart teknikleri kullanmaları açısından önemli olduğunu ifade etmiştir.

Üçüncü olarak her kurumun kendi coğrafi bilgi sistemlerini kurması yerine Çevre Bakanlığı tarafından kurulan coğrafi bilgi sistemlerine bilgi verilmesini öngören bir düzenlemenin mevcut bulunduğunu, bu konuda gelişmelerin yavaş ilerlediğini, her kurumun kendi coğrafi bilgi sistemlerini kurmak istemesinin istatistikî verilerin üretilmesine engel olabileceğini ifade etmiştir.

Dördüncü olarak e-devlet çalışmaları ile resmi istatistik programı arasındaki uyumun geliştirilebileceğini ifade etmiştir.

Son olarak istatistikler yayınlandığında basın kuruluşlarının bu istatistikleri farklı şekillerde değerlendirebildiklerini, bu konuda basın kuruluşlarının ve muhabirlerin bilgilendirilmesinin önemli olduğunu söylemiştir. Böylece vatandaşın daha doğru şekilde bilgilendirilebileceğini ifade etmiştir.

Konsey Başkanı TÜİK Başkan V. Mehmet AKTAŞ

Sayın AKTAŞ, veri paylaşımı hususunda çok sektörlü, katılımlı bir durum ortaya çıkması halinde TÜİK'in devreye girebileceğini, İstatistik Kurumu'nun bu yapılanmanın veri tabanını oluşturabileceğini belirtmiştir. Gizlilik prensibi sebebiyle mikro verilerin diğer kurumlara kullanılmayabileceğini, GİB ile TÜİK arasında veri paylaşımı konusunda varılan mutabakatın da uzun görüşmeler sonucu gerçekleştiği ve gizlilik prensibinin bu görüşmeler sırasında da sorun teşkil ettiğini, ancak sonuç olarak veri paylaşımı konusunda uzlaşıldığını belirtmiştir.

Büyük veri analizi amaçlı kullanılan programların genelde yabancı menşeli oluşu ve bu durumun gizlilik sorununa yol açması hususunda benzer kaygılara sahip olduğunu ifade etmiştir. Coğrafi bilgi sistemleri konusunda çeşitli sorunların olduğunu ve sistemin planlanan hızda ilerlemediğini belirtmiştir.

Güncel istatistiklerin uluslararası kurumlara gönderilmesi sürecinin düzene konulması adına uluslararası veri gönderim envanterinin oluşturulduğunu, veri gönderen kurumun gönderdiği veriden bu yapı aracılığıyla kendilerinin de haberdar olduğunu belirtmiştir. Belli kurumların buna riayet ettiklerini ancak bu düzenlemeye uymayan kurumların olduğunu ifade etmiştir.

Basın kuruluşlarının istatistikleri çok farklı şekillerde yorumlayabilmesinin genelde bilgi eksikliği ve önyargı temelli olduğunu belirtmiştir. İstatistik okuryazarlığı için basın mensuplarına eğitim verildiğini ancak katılım sayısının çok az olmasından dolayı bunun sürdürülemediğini ifade etmiştir. Rip bünyesinde konseyle irtibatlı 50 civarında çalışma grubu olduğunu ve bu konuların çalışma gruplarında olgunlaştırılmasından sonra konseyde karara bağlanmasının daha doğru olacağını söylemiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanı Sadi KIZIK

Sayın KIZIK, coğrafi bilgi sistemleri konusunda 644 sayılı kararname ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yetki verilmiş olsa da pek çok bakanlık ve kurum bünyesinde coğrafi bilgi sistemleri ile ilgili birimlerin oluşturulduğunu ifade etmiştir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak coğrafi bilgi sistemleri kanun çalışmasını belli bir aşamaya getirdiklerini önümüzdeki dönemlerde diğer kamu kurumlarının da katılımıyla daha fazla ilerleme kaydedeceklerini belirtmiştir. Bu çerçevede coğrafi bilgi sistemlerinin hukuki bir yapıya en kısa sürede ulaşacağını düşündüklerini ifade etmiştir.

Adalet Bakanlığı, Müsteşar Yardımcısı Talip BAKIR

Sayın BAKIR, kişisel verilerin korunması kanununun çıkarıldığını ancak hala bu konuda çeşitli sıkıntıların yaşandığını, verilerin paylaşımı konusunda birinci olarak veriyi vermek ve almak için mevzuatta, teşkilat kanununda bir hüküm olması gerektiğini belirtmiştir. Kurum mevzuatında böyle bir hüküm yoksa verilerin paylaşamayacağını ifade etmiştir. Ancak bu duruma iki istisna tanındığını belirtmiştir. Birinci olarak paylaşılan verinin RİP kapsamında olması gerektiğini, ikinci olarak ise paylaşılan verinin anonimleştirilmiş olması gerektiğini söylemiştir. Bu koşulların sağlanması halinde kurumlar arası veri paylaşımının sorunsuz bir şekilde gerçekleştirilebileceğini açıklamıştır.

Adalet Bakanlığı olarak adli sicil istatistiklerini tuttuklarını ancak 2017 yılına kadar tutulan istatistiklerin büyük bir kısmının sanıklar esas alınarak hazırlandığını belirtmiştir. Ancak gelinen noktada kamuoyu talepleriyle birlikte yeni alanlarda istatistiklere ihtiyaç duyulduğunu bunu sağlamak adına Adalet Bakanlığı olarak Adli Veri Bankası adıyla bir kaynak oluşturduklarını buradan istenilen verileri çekip tasnif edip değerlendirebilmek için hazırlıkların devam ettiğini söylemiştir. Bu sebeple Bakan Oluru ile bir çalışma grubu oluşturulduğunu ve bu grubun büyük ilerlemeler kaydettiğini ifade etmiştir. Bu çalışmalar sayesinde bazı verilerin mağdur esaslı alınmaya başlandığını vurgulamıştır.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Genel Müdür Yardımcısı Ali TOKGÖZ

Sayın TOKGÖZ, elektronik ticaret ile ilgili olarak bir ilave yapmak istediğini ifade ederek 11 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla elektronik ticaret bilgi sistemi ve yükümlülükleri hakkında tebliğ hazırlandığını ve yürürlüğe girdiğini belirtmiştir. Bu tebliğ kapsamında, elektronik ticaret yapan işletmelerin faaliyetlerine başlamadan önce, elektronik ticaret bilgi sistemine kayıt olmak ve faaliyette bulunacakları web sitelerini, mobil uygulamalarını bakanlığa bildirmekle yükümlü olduklarını açıklamıştır. Ocak ayı sonu itibarıyla bu sisteme kayıtlı işletme sayısının 16.799, kaydedilen web sitesi sayısının ise 17.441 olduğunu söyleyerek bu kapsamda bildirimde bulunacak kuruluşlar ile entegrasyon sağlanması, çevrimdışı denetim ile şikâyet mekanizmalarının oluşturulması ve istatistiklerin yayınlanması ile ilgili süreçlerin devam ettiğini ifade etmiştir. Bu konularda TÜİK'le işbirliği halinde olduklarını vurgulamıştır.

Sağlık Bakanlığı, Müsteşar Yardımcısı Şuayip BİRİNCİ

Sayın BİRİNCİ, konuşmasına bazı önerilerinin olduğunu belirterek başlamıştır. Kurumlar arası işbirliğinin gelişmesi için çeşitli standartların oluşması gerektiğini, bakıldığı zaman birçok kurumun aynı veriyi farklı standartlarda topladığının görülebildiğini vurgulamıştır. Bu konuda ulusal bir standardımızın olmadığını ve uluslararası standartlara da pek riayet edilmediğini söylemiştir. Bu sebeple veriyle alakalı olarak anlamlı bir istatistik üretilmesi konusunda pek çok sıkıntı yaşandığını, bir kurumun herhangi bir konuda ortaya koymuş olduğu standardı başka bir kurumun

uygulamayabildiğini ifade etmiştir. Tüm kurumların bilişim konusunda pek çok şey yaptıklarını ancak bu verilerden ulusal kapsamda yararlanma yollarının tıkalı olduğunu belirterek bütün bakanlıkların kendilerine ait veri sözlüklerinin oluşturulması gerektiğini, Sağlık Bakanlığı'nın 9-10 yıldır böyle bir sözlüğe sahip olduğunu ifade etmiştir. Bir verinin toplanması için çalışıldığında tesadüfen başka bir bakanlıkta bu verilerin hazır olduğunu öğrenebildiklerini belirterek bu sözlüklerin tüm bakanlıklarda yaygınlaşması halinde, ilgili kişilerce görülebileceğini ve bu yolla bilgi paylaşımının gerçekleşebileceğini ifade etmiştir. En kısa zamanda tüm bakanlıkların ürettiği verinin standardının sağlanması ve veri setlerinin oluşturulması gerektiği konusuna vurgu yapmıştır.

Bir veride uluslararası standartlar varsa bu verinin kullanımının zorunlu hale getirilebileceğini ifade etmiştir. Sağlık verisinde de geçmiş dönemde çeşitli sıkıntılar yaşandığını ancak şu anda uluslararası standartların tamamına sahip olduklarını, sağlık verisi toplayan diğer kurumlarda çeşitli eksikliklerin mevcut olduğunu, standartların yerine getirilmediği zaman toplanan istatistiklere uluslararası kuruluşların ilgisinin de az olduğunu ifade etmiştir. Bu amaçlarla Sağlık Bakanlığı olarak bazı uygulamaların hayata geçirildiğini, örneğin ürün takip sistemi ile bir ürünün gümrükten son kullanıcıya kadar takibinin sağlanmakta ve ürünlerin revize durumları ve kaliteleri hakkında kullanıcıların bilgilendirilebilmekte olduğunu ifade etmiştir. Bu gelişim süreçlerinin takip edilmemesi halinde bilişim ve yönetme kültürünün ülkemizde yerleşemeyeceğine vurgu yapmıştır. Gerçek manada her alanda standardizasyona ve konuşabilirliğe ihtiyacımız olduğunu, bu açıdan herkesin elini taşın altına sokması gerektiğini ve bütün bakanlıkların koordineli bir şekilde çalışması gerektiğini ifade etmiştir.

Konsey Başkanı TÜİK Başkan V. Mehmet AKTAŞ

Sayın AKTAŞ, standart kayıt tutma zorunluluğunun mevcut olduğunu, bu sebeple Kurumumuz tarafından idari kayıtlarla alakalı olarak standart oluşturma faaliyetlerinin devam ettiğini belirtmiştir. Veri ile ilgili uluslararası standartlar ve sınıflamalar varsa bu standart ve sınıflamalara uygun olarak verinin derlenmesi gerektiğini, bu farkındalığın artması halinde yayınlanan istatistiklerde pek çok alanda iyileşmelerin gerçekleşebileceğini ifade etmiştir. Devletin neyi ürettiğini bilmesi açısından kayıtlara çok önem verilmesi gerektiğini, bu farkındalığın artması adına TÜİK'in elindeki bütün imkânlarla diğer kurumlara destek vereceğini belirtmiştir. Bu durumun yani koordinasyon rolü ve idarelere standart üretme işlevinin kanunda TÜİK'in ikinci ana görevi olduğunu vurgulamıştır.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sanayi Genel Müdürü Zübeyde ÇAĞLAYAN

Sayın ÇAĞLAYAN, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın sanayide katma değeri artırmak, ithalat bandını ve cari açığı azaltmak adına çeşitli çalışmaları olduğunu ifade etmiştir. Bu konuda Bakanlık bünyesinde bir yerleştirme yürütme kurulunun da ihdas edildiğini belirtmiştir. Üretilen ürünlerin

ulusal ürün kodlarının belirgin hale getirilmesinin önemine vurgu yaparak, ulusal ürün kodlarının geliştirilmesinin ürün karşılıklarının tam olarak bulunması açısından çok önemli olduğuna dikkat çekmiştir. Bu konuda TÜİK’le işbirliğinin artırılarak firma istatistiklerinin çok daha rahat bir şekilde tutulabileceğini söylemiştir.

Sanayi sicil sisteminin entegre edildiğini, bakanlık bünyesinde yer alan girişimci bilgi sistemini TÜİK’le paylaştıklarını, ayrıca verinin TÜİK’le eş zamanlı paylaşımı için de bir protokol imzalamak istediklerini ifade etmiştir.

Katma değeri artırma yönünde bazı odak sektörler belirlediklerini ve bu açıdan verinin kıymetinin ön plana çıktığını belirtmiştir. Kamu kurumlarının elinde çok farklı verilerin olduğunu ancak gizlilik prensibi sebebiyle bu verilerin bazılarının paylaşmadığını söylemiştir. Bu verilerin gizlilik prensibinden arındırılarak paylaşılabilmesi için bir yöntem geliştirilebileceğini ifade etmiştir.

Konsey Başkanı TÜİK Başkan V. Mehmet AKTAŞ

Sayın AKTAŞ, ürün sınıflamalarında genel olarak bazı sorunlar olduğunu, ürün kodu güncellemelerinin sık sık gündeme geldiğini, bu durumda zaman serilerinde sorunlara yol açabildiğini ifade etmiştir. Bu konuda farkındalık seviyesinin kurumlar düzeyinde düşük olduğunu belirterek idarelerin bu alanda kendilerini ne kadar disipline ederlerse elde edilecek çıktılar o kadar sağlıklı olabileceğini vurgulamıştır. Şu an içinde bulunduğumuz bilgi evreninin idareler açısından hesap verilebilirliği azalttığını belirtmiştir. Kamu hizmetlerinde yüksek katma değer seviyesinin yakalanabilmesi ve uluslararası rekabet seviyemizin artırılabilmesi adına bu konularda daha ciddi adımlar atılması gerektiğini ifade etmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Müsteşar Yardımcısı Kürşad ARAT

Sayın ARAT, Sağlık Bakanlığı temsilcisinin bahsettiği mevzuların idari kayıtlar ile ilgili olduğunu RİP ile ilgili olmadığını düşündüğünü belirterek söze başlamıştır. Türkiye’de sosyal güvenliğin kapsamının %99,2, kişi başı ortalama hastane ziyaretlerinin ise 8 olduğunu söylemiştir. Bir norm ve standart birliği sağlayacağız derken datanın ne kadar büyük olduğunun ve bu data üzerinde bir norm ve standart birliğinin sağlanmasının ne kadar zor olduğunun düşünülmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Ancak politikalar oluşturulurken belli standartların takip edilmesinin istenilen bir durum olduğunu vurgulamıştır.

Konsey Başkanı TÜİK Başkan V. Mehmet AKTAŞ

Sayın AKTAŞ, standardizasyon meselesinin kurumların işleyişini, veri tabanlarını o ya da bu şekilde etkilediğini ifade ederek, modern zamanlarda iş yapabilmenin sabit maliyetinin yüksek olduğunu, geleneksel üretimin ise sabit maliyetinin çok düşük olduğunu belirtmiştir. Büyük kapsamlı bir projeye

ilgilenildiğinde planlama aşamasında bütün iştirakçilerin mutabakatının sağlanmasının önemine vurgu yapmıştır. Katılımcıların tamamının kendi önceliklerine yönelmeleri durumunda mükerrerlik oluşacağını, kamu kaynaklarında tasarruf sağlanabilmesi adına mükerrerliğin önlenmesi ve standardizasyonun ne kadar önemli olduğunu vurgulamıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı, Müsteşar Yardımcısı Doç. Dr. Mustafa Hilmi ÇOLAKOĞLU

Sayın ÇOLAKOĞLU, istatistiklerin, toplanan verilerin derinleştirilmesi, daha kapsamlı hale getirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Kalkınma planları çerçevesinde politikalar oluşturulurken, toplanan genel sayısal değerlerin yanında alt detayların da göz önünde bulundurulması gerektiğini, genel beklentilerinin bu yönde olduğunu belirtmiştir.

İkinci olarak veri toplanması sırasında vatandaşın açık rızasının alınıp alınamayacağını sorgulamıştır. Bir konu üzerinde çalışma yapan bir kurumun bu konuda başka bir kurumdan veri alamaması durumunda kendi verisini üretmesi gerektiğini bu durumun da önemli miktarda zaman ve para maliyeti gerektirdiğini ifade etmiştir.

Konsey Başkanı TÜİK Başkan V. Mehmet AKTAŞ

Sayın AKTAŞ, sektörden sorumlu bir kamu biriminin kanuni düzeyde bir atıfta bulunması halinde diğer kamu biriminden veri almanın daha kolaylaşacağını ifade ederek bu konuda Adalet Bakanlığı ile aynı görüşte olduklarını belirtmiştir. Anonimleştirme meselesinin mikro düzeyde veri entegrasyonunu imkânsız hale getireceğini söylemiştir.

Açık rıza konusunda ise vatandaşın genellikle devlet kurumları tarafından bilgilerinin paylaşılmaması eğiliminde olduklarını ifade etmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı, Müsteşar Yardımcısı Doç. Dr. Mustafa Hilmi ÇOLAKOĞLU

Sayın ÇOLAKOĞLU, bilgi paylaşımı konusunda rıza gösterecek vatandaşlarında olabileceğini bu açıdan açık rızanın sorgulanması gerektiğini söylemiştir.

Konsey Başkanı TÜİK Başkan V. Mehmet AKTAŞ

Sayın AKTAŞ, açık rıza sorgulaması yapılabilmesi ve bunun kontrol edilebilmesi için beyannamenin arayüzüne bir göz konulması gerektiğini ve bunun yeni bir yazılım gerektirdiğini ifade etmiştir.

Sağlık Bakanlığı, Müsteşar Yardımcısı Şuayip BİRİNCİ

Sayın BİRİNCİ, kamu kurumlarının digitalizasyonunu teşvik eden hedefler konulması gerektiğini belirterek Sağlık Bakanlığı'nda bunu hayata geçirdikleri için şu an Avrupa ile mukayese edildiklerinde beş buçuk kat daha fazla digital hastaneye sahip olduklarını ifade etmiştir.

Konsey Başkanı TÜİK Başkan V. Mehmet AKTAŞ

Sayın AKTAŞ, kayıt standardı ile ilgili olarak bir doküman üretmeye çalıştıklarını, bunu gerçekleştirdikten sonra diğer aşamalara geçileceğini ifade etmiştir.

Maliye Bakanlığı, Muhasebat Genel Müdürü Ertan ERÜZ

Sayın ERÜZ, ürün kodlamasının yapılması noktasında maliye tarafı olarak hesabı tamamlayabilmek adına ürünlerin karşılaştırılabilir olmasının çok önemli olduğunu ifade etmiştir. Bu anlamda “Bütünleşik Kamu Maliyesi Projesi” kapsamında devleti e-fatura kullanıcısı haline getirme yönünde çalışmalarının devam ettiğini belirtmiştir. Devletin e-fatura uygulamasına geçmesi neticesinde digitalize edilmiş ürünleri alabilme kabiliyeti ve dolayısıyla veri işleyebilme kabiliyeti kazanılacak olduğunu vurgulamış bu anlamda TÜİK’le işbirliğinin önemine değinmiştir.

Konsey Başkanı TÜİK Başkan V. Mehmet AKTAŞ

Sayın AKTAŞ, RİP’e vermiş oldukları katkılarından ve 15. İstatistik Konseyi toplantısına katılımlarından dolayı Konsey üyelerine teşekkür ederek oturumu sonlandırmıştır.